

φυλλάδιο, «Δὲν ἤξευρα οὐ ἔχετε εἰς τὰς Ἀθήνας τέτοιο περιοδικόν, ἰσότιμον μὲ τὰ καλὺτερα περιοδικὰ μας».

Περιοδικὸ λοιπὸν ποὺ τὸ θαμάζει ὁ Σλουβεργιέ, δὲν μπορεῖ νὰ μὴ τὸ θαμάσει ὁ «Νουμᾶς», ὅσο κι ἂ χαρακτηρίζεται ὁ φτωχὸς μέσα σὲ ἴδια «Παναθήναια» ἀπὸ κάποιον Ἀχρηστο συνεργάτη τους ὡς «ὄργανον πρὸς δημοσίευσιν δημοτικοφανῶν ὀρνιθοσκαλισμάτων», καλὲ.

Περιττὲς κουβέντες δὲ αὐτὰ καὶ τἀναγνωρίζουμε. Θέλουμε μοναχὰ νὰ βεβαιώσουμε τὰ εὐρωπαϊκώτατα «Παναθήναια» πὼς αὐτὸ ποῦ γινε δὲν ἔγινε ἐξεπίτηδες, γιὰτὶ ἂν εἴταν εἴτσι, τότε κι ἄλλες φορὲς ποὺ μᾶς ἔτυχε νὰ τυπώσουμε σὲ «Νουμᾶ» κρίσεις ξένων (τοῦ κ. Dieterich λ. χ. τοῦ Lebesgue κλπ.) δὲν παραλείψαμε ἀπ' αὐτὲς, καθὼς κάνουνε τὰ «Παναθήναια» — καὶ νὰ μᾶς συμπαθᾶνε — τοὺς ἐπαίνους γιὰ τὰ «Παναθήναια» καὶ γιὰ κάθε λόγιον γενικὰ, ὅσο κι ἂν ἔχουνε κάποιες ἐπιφύλαξεις γιὰ μερικὸν ἀπ' αὐτοὺς. Ὁ «Νουμᾶς» ὅσες φορὲς μετὰφρασε καὶ τύπωσε ξένες κρίσεις γιὰ τὴ φιλολογικὴ κίνησιν δὲν τόκανε γιὰ νὰ ρεκλαμαριστῇ ἀλλὰ γιὰ νὰ δείξει πὼς κρίνουν οἱ ξένοι τὴ φιλολογία μας. Ἀζητοῦσε ρεκλάμα θὰ δημοσίευσεν, καθὼς πολὺ φρόνιμα κάνουν τὰ «Παναθήναια», μόνο ὅσα ἐνδιαφέρουν αὐτὸν καὶ τοὺς συνεργάτες τους. Οὐδὲν κρυπτὸν κτλ. μὰ καλὸ νὰ νὰ μπαίνει καὶ κάθε πρᾶμα σὴν θέσιν του.

ΑΡΧΙΝΗΣΑΝΕ

λοιπὸν οἱ Ὑπουργοὶ μας νὰ κάνουν καὶ σολοικισμοὺς Συνταγματικούς. Φοβερὴ χιτὴ ἀνακλυσφὴ καὶ τὴ χρωστοῦμε τοῦ Ράλλου ποὺ καταφουρισμένος μὲ κάπι πρᾶξη τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, φώναξε μέσα στὴ Βουλὴ:

— Μὰ αὐτὸ εἶναι Συνταγματικὸς σολοικισμὸς!

Κι ὁ Ράλλης δὲ γελοῦσε ὅταν τῆλεγε· κ' οἱ βουλευτὰδες δὲ βάλανε τίς φωνές· καὶ τὰ ντουβάρια τῆς Βουλῆς δὲ γκρεμιστήκανε.

Συνταγματικὸς σολοικισμὸς! Φωνάζουμε ὅλοι νύχτα μέρα πὼς τὸ Σύνταγμα κατακουρελιάστηκε καὶ νὰ σοῦ ὁ Ράλλης ἐρχεται καὶ σοῦ μιλάει μὲ σοβαρότητα καὶ ... μὲ πόνο γιὰ Συνταγματικὸ σολοικισμὸ, δηλ. γιὰ παρανογιὰ!

Νὰ μὴ βασκαθοῦμε!

ΕΧΕΙ

δίκιο ἢ «Ἀκρόπολη» νὰ χτυπάει τὸν Περματζόγλου γιὰ τίς σύμβασες τοῦ Τράμ καὶ τῆς «Εὐναίας» μὲ τὰ Γαβρηλίδικα ἄρθρα τῆς πὸναι γιομάτα δύναμιν κι ὁμορφιά. Ἄν ὁ κύριος αὐτὸς ἔλεγε πὼς ἦρθε δῶ γιὰ νὰ κερδίσει μιλιούνια καὶ νὰ δέσει τὸν κουτόκοσμο πίσω ἀπὸ τὴν οὐρὰ τοῦ ἀλόγου του, κανεὶς δὲ θᾶχε δικαίωμα νὰν τοῦ πεῖ τίποτα, μὰ θὰν τὸν χεροκροτοῦσαν ὅλοι σὰν τὸ κατάρφανε. Ὁ κύριος ὅμως αὐτὸς τὰ χρηματιστικά του κόλπα καὶ τίς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις τίς ντύνει ὅλες μὲ τὸ χρυσόχαρτο τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς λαχτάρας γιὰ τὸ «γενικὸ καλὸ» καὶ «ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει», ποὺ λέν κ' οἱ δασκάλοι, ἔχει δίκιο κ' ἢ «Ἀκρόπολη» ποὺ συδουλεῖ τὸν κόσμον νανοῖζει τὰ μάτια του.

«—ΕΙΜΑΙ

ἀναγκασμένος ἀπὸ τὴ θέσιν αὐτὴ νὰ πῶ ὅτι ἢ Ἐλλάς δὲν ἔχει πολεμικὸ ναυτικὸ ἂν καὶ ξοδιάζονται τόσα ἑκατομμύρια γι' αὐτό».

Τὰ εἶπε ὁ κ. Σπ. Κουμουντοῦρος, ποῦκανε καὶ Ὑπουργὸς τῶ Ναυτικῶν, μέσα στὴ Βουλὴ, τὴ νύχτα τῆς περασμένης Δευτέρας. Κι ὅτα μερικοὶ βουλευτὰδες τοῦ παρατήρησαν πὼς αὐτὰ τὰ πρᾶματα δὲν πρέπει νὰ λέγονται εἴτσι ἐπίσημα μέσα στὴ

Βουλὴ, ὁ κ. Κουμουντοῦρος τὸ διόρθωσε κάπως τὸ πρᾶμα λέγοντας πὼς μόνο καλὴ θέλησιν χρειάζεται γιὰ νὰ καλυτερέψει ἢ τίτεια κατάστασιν.

Αὐτὸ λέμε κ' ἐμεῖς. Μὰ σὲ ποιά γωνιά τῆς γῆς νὰ βρισκεται ἄραγες ἢ καλὴ αὐτὴ θέλησιν γιὰ νὰ στείλουμε νὰ μᾶς τὴ φέρουν;

ΑΠΟ

ἓνα ὁμορφὸ χρονογράφημα τοῦ Παπαντωνίου, τυπομένο σὲ «Ἄστυ» τῆς περασμένης Τρίτης, παίρνουμε τὸ ἀκόλουθον χαρακτηριστικώτατο κομμάτι.

«Τὰ καταστήματα τῶν Ἀθηνῶν ὅσα εἶχαν δέντρο, ἦσαν ὅλα περίφημα. Ἡ «Μουριά» τῆς Πλάκας διάσημος. Ἡ «Μουριά» τοῦ Λαδᾶ διάσημος. Ἡ «Λεύκα» εἰς τὴν Βάθειαν διάσημος. Εἰς τὴν συνοικίαν μου, διότι ἓνα πενήχρον καφενεῖον ἔχει πεῦκο, ἄνθρωποι ἐκ περάτων μαζεύονται ἀποκάτω ὡς ἐντομα, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς τὸ δέντρο.

Εἰς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους ὑπάρχει μία πλατεῖα μὲ λεῦκες, ὁ ταρχαμῆς, τὸ ἀνατρίχισμα, ἢ ποίησις τῶν ὁποίων εἶναι θαυμαστὸν ἰδεῖν. Ἐκεῖ ἔχει καὶ καφενεῖον. Ἀλλ' ὁ καφεντζῆς φίλος τῆς καθαρευούσης καὶ τῆς ρητορικῆς, δὲν ὠνόμασε τὸ καφενεῖον αὐτὸ Λεύκες ὅπως τὸν συνεβόλευσε τὸ ἐκεῖ συχνάζον φυσιολατρικὸν μελίσσι τοῦ «Νουμᾶ». — Μωρὲ βγάλτε οἱ «Λεύκες» ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ! — Τίποτα, ὁ καφεντζῆς. Τοῦδωσε τίτλον πολυτελεῖ. Τὸ ὠνόμασεν ἢ «Ἀφρονία» ἢ «ἢ Ἀναδιοργάνωσις τῶν κακῶς ἐχόντων», δὲν ἐνθυμούμαι πὼς. Εἰς τὰς Πάτρας ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ καφενεῖου τοῦ βυθισμένου εἰς τῆς μαγικῆς ἐκείνης ἱτιᾶς, εἰς ἓνα ὁλόκληρον δάσος τοῦ Μυσσοῦ, ὠνόμασε τὸ καφενεῖον τοῦ «Αἰ. Ἰτίαι». — Μωρὲ βγάλτε το «Ἰτίαι» χριστιανέ μου! Ὅχι «αἰ Ἰτίαι». Ι-ΤΕ-ΑΙ. Εἶναι εὐκολώτερον νὰ καταπιῆς καρδίαν, παρά νὰ τὸ πῆς. Ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ λέξεις καὶ ἡ φύσις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχουν ὁριστικῶς διακόψει τὰς σχέσεις».

Χιλιάδες τίτιες ἀπόδειξεις τῆς καθαρευουσιάνικης ψώρας μποροῦσε νὰ ραδιάσει κανεὶς, ἀφοῦ ὅλη τὴ λογιωτατοσύνη τοῦ ὁ Ρωμιός, καὶ μάλιστα ὁ Ἀθηναῖος, τὴ δείχνει στὶς ἐπιγραφάς, ποὺ κοιτάζει νὰν τίς κάνει ὅς μπορεῖ Ἀττικώτερες. Τὸ περίφημο «Ἐφριπιοποιεῖον» τῆς ὁδοῦ Μουσῶν καὶ τὸ περιφημότερον Συναγαγιοπωλεῖον (γιατὶ ὅχι καὶ ἡλατοπωλεῖον;) τῆς Παλιᾶς Ἀγορᾶς εἶναι δύο γεροὶ στυλοβάτες τῆς προγονικῆς μας δόξας καὶ τῆς κουταμάρας μας.

ΑΣΟΦΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΟΝΤΑΣ

Ἕνας σακάτης γέροντας χαμπούρης, ξερωμένος, Μένα δερμάτι κούτσουρα στὴ πλάτη φορτωμένος. Ἀργὰ τὴ ράχη ἀνέβαινε μὲ κόπο στὸ βουνὸ.

Μὰ νὰ μιά πέτρα ἐβρέθηκε μπροστά του καὶ σκουντάει. Κι ὁ γέρος ἐσωριάστηκε στὸ χῶμα καὶ βογγάει. Καὶ λέει: Κύρ Χάρο πῆρε μὲ! Δὲν θέλω πιά νὰ ζῶ.

Καθάλλα ἀπὸ τὸ μαῦρο του ὁ Χάροντας περνοῦσε. Καὶ ζύγωσε τὸ γέροντα στὴ ράχη ποὺ θρηνοῦσε. Καὶ σὰν τὸν εἶδε μὲ θυμὸ, εἶπε τοῦ γέρου αὐτοῦ:

Μοῦ κάνεις τὸ ρομαντικὸ βρὲ γέρο κοκαλιάρη, Μὲ πῆρες ὅπως φαίνεται γιὰ Χίρο σκουπιδιάρη. Ἐγὼ δὲν παίρνω κλάψιερη σακάτικα κορμιά.

Φυτάω στὸ περβόλι μου κορμιά παληκαρίσια, Βίνω τίς νιές γιὰ λαίμονιές, τοὺς νιοὺς γιὰ κυπαρίσια. Καὶ τὰ μικρὰ παιδίσκυλα λουλούδια καὶ μωσιές.

Ἐγὼ δὲν εἶμαι Χάροντας καλὸς, ψυχεπονιάρης, Εἶμαι λαβέντης καὶ περῶ τοὺς κάμπους καβαλλάρης. Παλαίω μὲ λιοντοκάρδους κι' ἀρπάζω ὁμορφονιές.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

ΡΑΛΛΕΙΟ ΚΑΙ ΜΠΟΤΑΣΕΙΟ

Σὰν κάθε χρόνο, ἔτσι καὶ φέτο τέλειωσαν πανηγυρικὰ οἱ ἐξέτασες τοῦ «Ἀρσάκειου παρθεναγωγείου» ἀφοῦ ἐβγαλε λόγο ὁ Μιστριώτης καὶ δόθηκαν βραβεῖα — τὸ Ράλλειο, χίλιες δραχμῆς καὶ τὸ Μποτάσειο πεντακόσες — σὲ δύο κορίτσια ποὺ ἔγραψαν τίς καλύτερες ἐκθέσεις. Βλέπουμε ἔτσι πὼς ὁ Λασσανεῖος καὶ Παντελίδης τοῦ Πανεπιστημίου βρίσκουνε τὰ ταίρια τους στὸ Ἀρσάκειο. Ἐκεῖ κορυφαία δασκάλικα κρίνουνε τὴν ποιητικὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἔθνους. Ἐδῶ αὐτὴν περὶ τὴν γλώτταν ἐπίδοσιν τῶν Ἑλληνίδων κρίνει ὁ Μιστριώτης.

Ὅλοι ξέραμε ἴσαμε τώρα τί δουλειὰ γινότανε μέσα στὸ ντουβάρη τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ποὺ λὲς καὶ στήθηκε γιὰ φρούριο καὶ προμαχώνας τῆς καθαρεύουσας, τί δουλειὰ ἐπιμονὴ χαλασμοῦ κάθε παιδιὰτικῆς ψυχῆς, καὶ τί ἀνέλεος κούρασμα μὲ πρᾶματα ἀνωφάλευτα κάθε κοριτσιόστικου μυαλοῦ. Μὰ ἓνα ποὺ δὲν ξέραμε καλὰ, φέτο θεοφάνερα τὸ μάθαμε. Παρηγορημάστε μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ καταστρεφτικὰ μέσα δὲν εἶχανε τὴ δύναμιν ὁλότεια νὰ γυρίζουνε ἀπὸ τὸ φυσικὸ τους δρόμον τὴν ψυχὴ καὶ τὸ μυαλὸ τοῦ κοριτσιῦ. Συλλογιζόμεστε πὼς ἄμα τὰ κακόμοιρα τὰ κορίτσια φεύγανε ἀπὸ τίς ἀλυσίδες τῆς σχολαστικῆς κακοκεφαλίας κι' ἀμυαλοσύνης κι' ἀναπνέανε τὸν καθαρίον ἀέρα τῆς ζωῆς, εἶχανε τὴν ἡλικία νὰ μποῦνε στὸν ἴσιον δρόμον, ὅχι βέβαια μὲ δίχως ἀβασίλες ἀπὸ τὸ φουρτουνασμένο ταξίδι, μὰ πάντῃ μὲ γερό ζυμόναχα τὸ ψυχρόμητρο. ποὺ ἡ φύση χαρίζει στὸν ἄνθρωπον, γιὰ τὴ λευτερίαν καὶ τὴν ἀληθινὴ ζωὴ.

Ὅμως, εἶδαμε τίς ἐκθέσεις τίς βραβεύμενες στὸ Ράλλειο καὶ στὸ Μποτάσειο διαγωνισμὸ, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ, ἂν θυμούμαστε καλὰ, δημοσιεύτηκαν φέτο σὲ μιὰ σφαιρίδα καὶ χάσαμε καὶ τὴ στερνὴ αὐτὴ ἐλπίδα. Τὸ μιστριώτικο σκουληκι εἶχε δουλέψει τόσο γερὰ, τόσο λυσσασμένα, τόσες φωλιές ἔχει στήσει στὰ κοριτσιόστικα στήθη, ὥστε εἶναι ἀδύνατον πιά, εἶναι ἀδύνατον νὰ ξεστραχθοῦνε τὰ μάτια, νὰ φωτιστεῖ τὸ μυαλὸ, νὰ λευτερωθοῦνε οἱ ψυχές.

Τὸ πρᾶμα εἶναι ἀπελπιστικόν. Καὶ νὰ ξερεῖ κανεὶς πὼς τὸ Ἀρσάκειο εἶναι τὸ ἔργο μιᾶς ἐταιρίας ποὺ λέγεται «Φιλεκαπιδευτικὴ», ποὺ διοικεῖται ἀπὸ συμβούλιο, μὲ μέλη ὅχι δασκάλους, καὶ ποὺ μποροῦσε νὰ ἐργάζεταν ὅπως χρειάζεται γιὰ τὴν ἀληθινὴν ἐκπαίδεψιν ποὺ πρέπει στὶς Ρωμιόπουλες. Ἀντὶς ὅμως νὰ κάμει αὐτό, τῶδωσε τσιφλίκι στὸ Μιστριώτη κ' ἔμπασε τοῦτος ὅλους τοὺς κουτοδασκάλους μέσα πούχουνε μυαλὰ σὰν τὰ δικά του, κι' ἄρχισε νὰ σφυροκοπᾷ στὰ κεφάλια τῶν κοριτσιῶν τὴ γλώσσα τοῦ Ὀμηρου, τὴ γλώσσα τοῦ Σοφοκλέους, τὴ γλώσσα τοῦ Θουκυδίδου, μὰ ὅχι καὶ τὴν ψυχὴ τους. Πρέπει λοιπὸ νὰ σβυστεῖ τὸ νόημα πούχει τὸ Ἀρσάκειο γιὰ παρθεναγωγείον καὶ νὰ γραφεῖ κείνο ποὺ τ' ἀξίζει, κ' ἔτσι στὴν καθαρεύουσα, «Βλακκομεῖον» καὶ βλακωποιεῖον τῆς φιλεκαπιδευτικῆς ἐταιρίας».

*

Μὰ ἂς ἐρθοῦμε τώρα στὶς βραβεύμενες ἐκθέσεις. Ἐβαλαν στὰ κορίτσια γιὰ θέμα τοῦ διαγωνισμοῦ «κατὰ τί διαφέρει ὁ ἀγροτικὸς τοῦ ἀστυκοῦ βίος». Εἶναι ἀρκετὸ νομίζουμε τὸ θέμα νὰ δείξει τὴ στενοκεφαλιά τοῦ ἀρχιδάσκαλου ποὺ τόδαλε. Δίχως νὰ πούμε ὅμως τίποτ' ἄλλο γι' αὐτό, σὲς βάνουμε ἐδῶ δύο κομμάτια ἀπὸ τίς ἐκθέσεις αὐτῆς.

Τὸ κορίτσι ποὺ πῆρε τὸ Ράλλειο γράφει μέσα σὲ